

Van de Redactie

Ko Schuurmans

Op vakantie gaan heeft zo zijn aantrekkelijke kanten. Je bent er even tussenuit. Je neemt wat afstand. Je relateert en je kijkt eens rond. Je geniet van mooie vergezichten in de bergen van Oostenrijk of je kijkt uit over het water van die steeds weer andere zee in Heemskerk. Je loopt een kerk binnen om te luisteren naar het verhaal dat al die stenen je vertellen over al die mensen die hier voor jou zijn geweest. In het weekend kom je terug en sluit je je aan bij de groep mensen die er samenkomt om te vieren. Rondkijken, meevieren in een andere dan je eigen kerk is heel leerzaam. Het relateert de slogan 'zo zijn onze manieren!'. Dat is de rijkdom van vakantie die je de gelegenheid geeft om liturgisch te gaan buurten ver weg of dichtbij. Je gaat je grens over, je leert hoe het ook anders kan en zo kom je er achter dat je er liturgisch nooit bent. Ook liturgie is een weg, een pelgrimsweg zonder einde. Steeds ben je op zoek naar hoe het nog beter kan om de gelovigen – en jezelf! – te inspireren vanuit de rijke boodschap van ons geloof.

Dit nummer van Doorgeven bereikt u wanneer u net vertrokken bent naar een vakantieoord. Of u leest het op het balkon of in de achtertuin. U heeft er de tijd voor want alle parochiële activiteiten staan op een laag pitje. In dit nummer vindt u een aantal artikelen over verschillende onderwerpen. Ko Schuurmans neemt ons mee naar **de Liturgische rijkdom van het Tweede Vaticaans Concilie**. Het is een vervolg op zijn artikel: 'De terugkeer van de Tridentijnse ritus: hervorming van de hervorming?' dat te lezen was in nummer 5 van de vorige jaargang 2008. Bert Stolwijk verdiept zich naar aanleiding van de vraag van een dorps-pastoor, zoals hij zichzelf noemt, uit ons bisdom in de Deutsche Messe van Franz Schubert onder de titel: **'Wat is er mis met de Deutsche Messe?'**

Ook geeft hij een toelichting bij de uitspraak vooral in koorzangen welbekend: **Zingen is dubbel bidden**. Zijn artikel, getiteld: 'Is zingen dubbel bidden?', vertelt dat die uitspraak meer bedoeld te zeggen dan misschien door velen gedacht wordt.

Ko Schuurmans reikt ons een vredeslied aan getiteld: **‘Vrede, vrede wens ik jou!’** Het kan gezongen worden door jong en oud wanneer wij elkaar tijdens de viering de vrede van Christus wensen. Het kan natuurlijk ook op andere momenten gezongen worden. Bijvoorbeeld op bijeenkomsten georganiseerd ter gelegenheid van de vredesweek, die aan het einde van de komende septembermaand plaatsvindt. Wie een vierstemmige zetting wenst kan die bij de redactie opvragen.

Wat is een agapèviering? word je met regelmaat in het veld gevraagd. Loek Seeboldt geeft in zijn gelijknamig artikel een antwoord aan de hand van zijn eigen ervaringen met zo’n viering in de regio Aalsmeer-Rijsenhout, waar hij als pastor werkt.

Natuurlijk krijgt u ook ‘Nieuws van de Sint Gregoriusvereniging’ aange-reikt en vindt u de vaste rubrieken ‘Op de Boekenplank’ en ‘Om over na te denken’. In die laatste rubriek neemt Ko Schuurmans u mee naar het Franse Conques waar in de timpaan van de oude kloosterkerk de vraag gesteld wordt of God een randverschijnsel is geworden.

Wanneer je tijdens je vakantie een kerk binnenloopt schieten je mis-schien de woorden te binnen van dat mooie lied van Sytze de Vries op muziek van Willem Vogel getiteld: ‘De vreugde voert ons naar dit huis waar ’t Woord aan ons geschiedt’. Het eindigt met de woorden:
Dit huis slijt mét ons aan de tijd, maar blijven zal de kracht die wie hier schuilen verder leidt tot alles is vol-bracht! Helpen deze woorden niet om na de vakantie weer met nieuwe energie je in te zetten voor een kerk als huis en gemeenschap waar het goed is om te toeven voor ieder die er komt?

Ik wens het u allen toe en groet u namens de redactie hartelijk!

Inhoud

De liturgische rijkdom van Vaticanum II ..... <i>Ko Schuurmans</i>	4
Wat is er mis met de Deutsche Messe? ..... <i>Bert Stolwijk</i>	16
Is zingen dubbel bidden? ..... <i>Bert Stolwijk</i>	23
Vrede wens ik jou! ..... <i>Ko Schuurmans</i>	25
Wat is een agapèviering? ..... <i>Loek Seeboldt</i>	26
Nieuws van de Gregoriusvereniging ..... <i>Bert Stolwijk</i>	31
Op de boekenplank ..... <i>Ko Schuurmans</i>	34
Om over na te denken ..... <i>Ko Schuurmans</i>	38

ligde Kerk uit de vier windstreken in uw Rijk dat Gij Haar hebt bereid.
Allen Want aan U komen de macht en de lof toe tot in de eeuwen der eeuwen!
Voorganger De genade kome en deze wereld ga voorbij! Hosanna aan de God van David! Indien iemand heilig is, laat hij komen! Indien iemand niet heilig is, laat hij tot berouw komen! Maran atha! Amen!

Ter afronding volgen enkele mededelingen, de zegen (De Levende zegene en behoede u, GvL nummer 344) en het slotlied (Wonen overal, GvL nummer 551).

De avond werd feestelijk voortgezet met hapjes, drankjes, gezangen en bedankjes aan de hele gemeenschap met name aan de vrijwillig(st)ers.

Tenslotte

Alles bij elkaar was het een heel boeiende viering. Dat werd ons ook door de deelnemenden verzekerd. Zo zelfs dat we ook dit jaar op deze wijze het seizoen gaan besluiten. Wel gaan de voorgangers zich kleden met een albe en stola. Er zijn natuurlijk de nodige vragen te stellen bij deze experimentele viering. Bijvoorbeeld: was het niet te ingewikkeld om bij de viering het feest van Petrus en Paulus te betrekken? Zijn er beter passende gezangen te vinden? Maar zeker ook de vraag die bij de Didachè zelf gesteld kan worden. Wat wordt daarin beschreven? Een gewone maaltijd? Een ritueel liefdesmaal of een sacramentele eucharistie? Dat is en blijft onderwerp van discussie. Maar het is boeiend en inspirerend om hiervan kennis te nemen en zo eens te vieren!

Nieuws van de Gregoriusvereniging – Bert Stolwijk

Inschrijving Jubileumkoor stopgezet, maar deelnemers volkszang welkom!

Voor het Jubileumkoor dat op zaterdag 3 oktober a.s. de première van de Nicolaasmis van Jan Valkestijn zal verzorgen hebben zich inmiddels 350 personen aangemeld. De voorbereidingscommissie heeft besloten de inschrijving stop te zetten. Om organisatorische redenen is het helaas niet mogelijk om meer koorleden toe te laten.

Het wordt zo langzamerhand duidelijk dat de Korendag in de kathedraal van Haarlem een feestelijk hoogtepunt zal worden in

het jubileumjaar van het 450-jarige Bisdom Haarlem-Amsterdam. Koorleden en anderen die dit evenement niet willen missen worden van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de volkszang, want die is even onmisbaar als de koorzang. U wordt dan om 13.30 uur verwacht op de generale repetitie, zodat u om 15.00 uur in de eucharistieviering uw stem kunt voegen bij het koor, het orgel en de koperblazers.

Voor de organisatie is het prettig om te weten op hoeveel mensen we ongeveer kunnen rekenen. Daarom kunt u zich het beste even aanmelden: nsgv@bisdomhaarlem-amsterdam.nl of per telefoon (023) 511 26 86. Een aanmeldingsformulier vindt u op de website van het bisdom: www.bisdomhaarlem.nl in de rubriek 'liturgie'.

Aanmelden voor cursussen nog mogelijk

Op zaterdag 5 september a.s. start het Opleidingscentrum voor Kerkmuziek van de NSGV Haarlem-Amsterdam. Als er tenminste voldoende aanmeldingen zijn, want voor de beide cursussen die dan beginnen – oriëntatiecursus dirigent/ cantor/korist en basis-cursus kerkmuziek – hebben zich tot dusver nog niet voldoende deelnemers opgegeven. Er worden geen bijzondere toelatingseisen gesteld, ieder die zich wil oriënteren op de praktijk van de zang in de liturgie en ieder die basiskennis wil vergaren over de kerkmuziek is van harte welkom. Bij ons kantoor zijn nog folders (met een aanmeldingskaart) verkrijgbaar.

Cursus Gregoriaans zingen in Edam

Wie zich de kunst van het gregoriaans zingen eigen wil maken kan in het komende najaar in Edam terecht. Naar aanleiding van een succesvolle workshop op 9 mei jl. zal Mark Heerink een cursus van zes avonden leiden waarin de deelnemers het notenschrift leren ontcijferen, de nodige achtergrond-

informatie krijgen en vooral veel zullen zingen! De lessen worden gegeven op de dinsdagen 1, 15 en 29 september, 13 en 27 oktober en 10 november van 19.30-21.30 uur in de H. Nicolaaskerk aan de Voorhaven 126 te Edam. De kosten van deelname bedragen € 30,00 per persoon. U kunt zich rechtstreeks aanmelden bij de docent Mark Heerink, telefoon 06 234 00 843, e-mail: m.heerink@planet.nl

Harry Valk benoemd tot erelid van de NSGV

Tijdens de jaarvergadering van de NSGV, op 19 juni jl. te Rosmalen, is de voormalige secretaris van het landelijk hoofdbestuur, Harry Valk, door de algemene raad van afgevaardigden benoemd tot erelid. Deze benoeming is een blijk van erkenning van zijn onschatbare inzet voor de vereniging gedurende vele jaren. Harry Valk heeft kortgeleden afscheid genomen van het hoofdbestuur, maar zal in de toekomst nog wel enkele representatieve taken namens de NSGV vervullen.

Het diocesane afdelingsbestuur van de NSGV Haarlem-Amsterdam wil hierbij Harry Valk van harte feliciteren met zijn erelidmaatschap.

Aanvulling

In de vorige aflevering van Doorgeven eindigde het artikel over de uitreiking van de gouden NSGV-medaille aan pastor, karmeliet, dirigent en redactielid Loek Seeboldt abrupt midden in een zin. Hier volgt dan de laatste zin in zijn geheel:

Bij de uitreiking van de medaille sprak Bert Stolwijk, medewerker van de NSGV in het bisdom Haarlem-Amsterdam, lovende woorden over de inspirerende wijze waarop Loek mensen aan het zingen weet te krijgen en legde een parallel tussen zijn priesterschap en zijn taak als kerkkoördinator: in beide gaat het erom de ontmoeting tussen God en mensen mogelijk te maken.

Gezocht

De Antoniuskerk te Aerdenhout zoekt per 1 januari 2010 of eerder een **dirigent/organist (m/v)** voor het parochieel gemengd koor (20 leden). Repetitie: dinsdagavond. Liturgie: ca. 2 x per maand op zondagmorgen. Repertoire: o.a. meerstemmige missen en koorbewerkingen van Nederlandse gezangen uit GvL. Indien mogelijk zingen de mannen eenmaal in de twee maanden de vaste en wisselende gregoriaanse gezangen. Het nog als nieuwe Elbertse-orgel heeft één manueel en zeven registers. Financiële vergoeding volgens de regeling van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Inlichtingen bij Ton Klos (huidige dirigent/organist): (072) 571 51 72, moebi@multiweb.nl, of pastor C.B.P. van Polvliet: (023) 524 35 96, cbpvanpolvliet@orange.nl

Activiteiten van anderen

Gregoriaanse concerten in Amsterdam

Gregoriana, het gregoriaans mannentrio o.l.v. Geert Maessen, verzorgt elke derde zaterdag van de maand (met uitzondering van juli en augustus) onder de naam 'Gregoriana op de zaterdagmiddag' een concert met gregoriaans, gebaseerd op de oudste schriftelijke bronnen en geïnspireerd door oosterse recitatietradities. Eerstkomende data: zaterdag 19 september, 17 oktober, 21 november en 19 december 2009. Plaats: Obrechtkerk, Jacob Obrechtstraat 30, Amsterdam (bij Concertgebouw). Aanvang: 17.00 uur. Toegang: vrijwillige bijdrage. Info: www.gregoriana.nl; r.lof@chello.nl; (035) 642 26 06.

Om over na te denken

Ko Schuurmans

Is God een randverschijnsel?

We zijn in Conques in Zuid-Frankrijk en bezoeken de abdijkerk van Sainte Foy. Voor we naar binnengaan kijken we vol bewondering naar de timpaan van deze 12de eeuwse kerk. Jezus Christus troont er terwijl hij met opgeheven rechterhand de uitverkorenen zegent en met de neerwaartse linkerhand de verdoemden naar de hel verwijst. Zou de rabbi van Nazareth, die eenvoudig Gods goedheid onder de mensen deed, wel zo afgebeeld willen worden? vraag ik mij af. Maar wat is dat daar voor een raar puntje in de boog van de timpaan? Ik schroef de telelens op mijn fototoestel om die doorbreking van de ronde lijn dichterbij te halen. Het blijkt een mannetje te zijn, dat de boog wegduwt om er over heen te kijken. Zijn rechterwijsvinger steekt hij vooruit alsof hij zeggen wil: hé daar, ik ben er ook nog! Vanwaar dit komische mannetje? Heeft de beeldhouwer zichzelf vereeuwigd? Had hij genoeg van al die lijnen en maakt hij zo een bijna onzichtbaar grapje? Wie weet. Kijkend door mijn telelens, dacht ik, maar misschien is het God wel, die ons wil laten weten: ik ben er ook nog! Mensen worstelen met God of dat niet eens meer. Als God zo almachtig zou zijn waarom is er dan zoveel ellende in de wereld? hoor je om je heen. Mensen hebben in toenemende mate moeite met een persoonlijke God, die de wereld planmatig zou besturen. O, ik geloof heus wel dat er iets is, dat er meer is tussen hemel en aarde dan wij ervaren, zegt men, maar God als almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde? Daar kan ik niks meer mee! En zo wordt God gereduceerd tot een loze term slechts te gebruiken bij een vloek of een af te leggen eed.

Is God verdwenen achter een rand? Of hebben wij God weggeduwd achter die richel? Wie God blijft zien als een alles besturende, planmatige manager moet de ervaring van Gods aanwezigheid in onze wereld wel verliezen. Is dat de schuld van God of van mensen? God leert ons in Deuteronomium 30, dat Hij de mensen beschouwt als volwassen, zelf-

standig handelende kinderen, die voor het leven en tegen de dood kunnen kiezen of andersom. God geeft ons wel het advies om te kiezen voor het leven opdat wij zullen leven zonder einde. Alle ellende op aarde kun je voor het allergrootste deel op het conto van mensen schrijven. Alles goed en wel, zegt nu de een of de ander, ik snap best dat het meeste leed door mensen wordt veroorzaakt, maar mijn lieve vriendin dan? Ze is pas 42 en ze gaat hartstikke dood! Nee, schrijft de Wijsheid van koning Salomo, het is niet God die de dood heeft gemaakt. Hij vindt geen vreugde in de ondergang van hen die leven! (1,3). Ons verdriet is zijn verdriet en die lieve vriendin zal worden opgenomen in zijn vrede (3,3)

De allesbeheersende Christus in Conques als zoon van een allesbeheersende God wordt gecorrigeerd door God zelf die zich niet door mensen laat wegduwen achter een rand in de timpaan. Heel bescheiden laat God zich zien, wijst op zijn woorden van bevrijding en roept ons toe: 'lief mens, Ik ben geen randverschijnsel! Er is veel meer God in jullie – mijn wereld dan je denkt! Kijk om je heen, zie te midden van alle goddeloze machten die engelen van mensen die in godsnaam, Mijn naam mijn woorden doen hoe bescheiden ook! Zij vormen een tegenbeweging tegen de chaos in de wereld!'

Nee, God is geen randverschijnsel, leert mij het mannetje in Conques. Toch is Hij mij als randverschijnsel lief en doet mij wegstijgen van zijn niet te vatten almacht naar zijn alom tegenwoordigheid in de goedheid van mensen om je heen.

